

Sophie:48

ISSN 1602-9631

Sophie Brahe (1556–1643) var Danmarks første kvindelige astrolog

Museet og Saturn

VOR EGEN VERDEN
af Claus Houllberg

Informationsbrevet SOPHIE fejrer 10 års jubilæum her i 2013. Dermed har bladet fuldført den første Saturn-trigon i sit liv. Samtidig står Museets progressive MC i sekstil til Saturn, så 2013 er dermed året, hvor der er fokus på Saturn på mange fronter. For SOPHIE betyder dette, at hun fra og med dette nummer skifter status fra info-blad til medlemsblad for Museet.

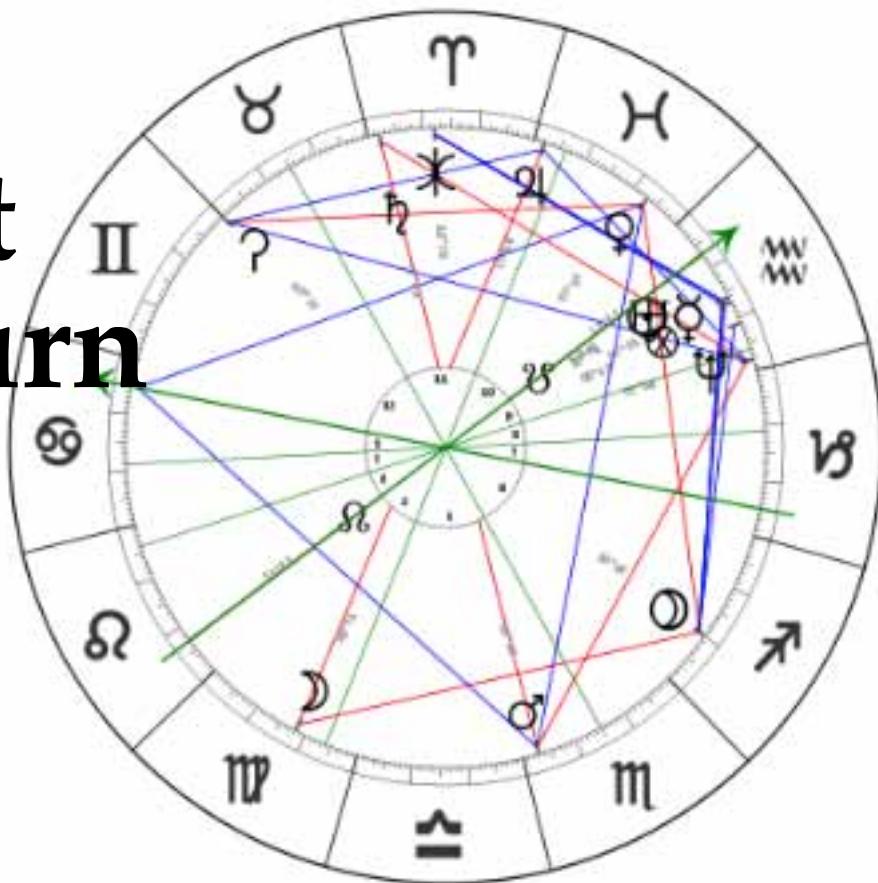
Da Saturn står i Vædderen i Museets fødselshoroskop, så drejer dette sig om selvstændiggørelse, at stå på egne ben. Da Saturn desuden står i Elvte Hus, er denne selvstændighed til gavn for hele faget. Tiden er med

andre ord inde til at stramme op og præcisere Museets tilstedeværelse på den faglige arena. Da Saturn hersker over Syvende Hus, handler dette også om publikum, dvs. hvem arbejder Museet egentlig på at betjene?

Tillige hersker Saturn over otteende hus, der blandt meget andet handler om forskning. Så

også her vil en præcisering være nødvendig og gavnlig.

Svarene på Saturns spørgsmål giver næsten sig selv, da de står i Museets formålsparagraf. Museet er den eneste astrologiske institution, der ikke primært sigter på at tilfredsstille astrologerne eget behov for viden, men har fra første dag haft til formål at in-

formere offentligheden om både astrologien som fag og som kulturfænomen. Noget andet er så, at Museets bibliotek og læsesal mest bliver brugt af astrologistuderende for tiden. Disse finder her finder en guldgrube af information til gavn for studierne.

Til gavn for den offentlige formidling har Museet SOPHIE, der fra og med dette nummer er ændret fra at være et informationsblad til at være et tidsskrift og medlemsblad, en funktion der førhen har ligget hos Astrologimagasinet Horoskopet.

At Museet på denne måde har fået sit eget organ, er med til at styrke profilen af en institution, der siden stiftelsen i 1999 har stilet mod at stå på egne ben. Dels formidlingsmæssigt, dels økonomisk, idet Museet er organiseret som en selvejende forening. Som i øvrigt har 90+ medlemmer og dermed er den næststørste astrologiske forening i landet.

Forskning og udvikling

Svaret på Saturns spørgsmål om forskning blev tilføjet formålsparragraffen for et par år siden. Ud over at samle og systematisere og tilgængeliggøre dokumentation for offentligheden, så er formålet tillige, at denne information danner afsæt for forskning. Dels via eksterne forskere, dels gennem Museets egen forskning. Det største projekt her er helt klart at dokumentere og skrive den danske astrologis historie.

Til dette formål blev for nogle år siden oprettet www.astropædi.dk, som er hjemstedet for *Den Danske Astropædi*, en encyklopædisk beskrivelse af dansk astrologi. Den er udformet som en wiki, dvs. et online leksikon,

der bliver udvidet og forbedret løbende, efterhånden som forskningen giver resultater.

Intern opbygning

Ud over disse ydre tiltag er der i årene 2012-13 foregået en intern rekonstruktion og opbygning af Museets bog- og tidsskriftsamlinger. Historisk har vi en bogsamling, der dels stammer fra Karl Aage Jensens righoldige bibliotek, dels fra Astrologiforeningens bibliotek. Denne sidste blev nedlagt i 2005 og bøgerne doneret til Museet. Gilbert Tjørnum var medstifter og formand i den første periode. Ved hans bortgang i 2011 blev hans uhyre bogsamling doneret til Museet. Dermed er bogsamlingen blevet på knap to tusinde bind.

Ud over det glædelige ved den udvikling samt glæden ved at der til stadighed indløber donationer, så er Museet landet i et problem. En så stor bogsamling kan ikke længere være opstillet alfabetisk efter forfatternavn. Ingen kan længere huske så mange bøgernes indhold, så derfor har Museet været nødsaget til at emneklassificere alle bøgerne og opstille dem efter emne. Et uhyre arbejde, der stadig pågår, og som vil være tilendebragt ved årets udgang.

ADC-systemet

Opstilling efter emne findes der imidlertid intet system for, som kan rumme astrologiens mange facetter. Et lille forskningsprojekt har derfor været at udvikle et nyt system, der

specielt er egnet til astrologiske biblioteker. Systemet er skabt af Museet og hedder ADC, hvilket er en forkortelse for Astrological Decimal Classification.

Det opbygget med UDC-systemet (Universal Decimal Classification) som forbillede, da dette system bruges af stort set alle forskningsbiblioteker herhjemme. Lige som også de danske folkebibliotekers DK-system er det. Problemet med begge systemer er imidlertid, at astrologi blot er et enkelt lille underpunkt under Filosofi.

ADC-systemet er opbygget, så man kan finde de mangfoldige astrologiske emner under ti hovedgrupper. Den sidste gruppe er helliget alle de bøger, vi som astrologer kan have glæde af, men som ikke egentlig er astrologiske bøger. Astronomi, historie og psykologi for eksempel. Disse finder deres plads i den sidste hovedgruppe, der bekvemt er organiseret efter UDC-systemet.

Emnekatalogiseringen af hver enkelt bog samt indføjelser heraf i edb-kataloget, koblet med en praktisk rygmærkning af hver bog, vil naturligt nok tage sin tid i et lille Museum, der alene arbejder *con amore*, dvs. med frivillig arbejdsindsats.

Tidsskriftartikler

Ud over bogsamlingen er tidsskriftsamlingen blevet omorganiseret, så alle 34 danske tidsskrifter om astrologi er blevet samlet og gjort tilgængelige. Også her er der en fornyelse på vej, idet hver artikel i den kommende periode bliver ADC-registreret på edb, således at Museets gæster kan finde alt om et bestemt emne, hvad enten det er i en bog

Astrologisk Museums bibliotek og læsesal har kun adgang for medlemmer (for at sikre bogsamlingen)

eller en artikel. Hvilket med tiden vil ske for alle genstande i Effektsamlingen og alle emner i den audiovisuelle samling, kaldet AV-samlingen.

Dette ganske krævende arbejde vil, når det er fuldført, hæve Museet brugbarhed markant. Tanken er desuden, at de således systematiserede samlinger vil blive tilgængelige på nettet i en database. Dermed kan medlemmer hjemmefra orientere sig i Museets samlinger og i ro og mag beslutte sig til, hvad man vil studere nærmere i læsesalens åbningstid.

Dermed træder Museet et trin op fra at være blot et hobbybibliotek med de mest almindelige titler til at være et velorganiseret fagbibliotek med ambition om at være dækkende, dvs. have alt relevant materiale i huset, syste-

matiseret, registreret og tilgængeliggjort. Processen kommer nok til at vare 2014 med, før den er tilendebragt.

Samarbejde

Et felt, der er under udvikling, handler om samarbejde. Her har Museet påbegyndt en frugtbar udveksling med *Astrologisk Selskab*. Dels ved at al Museets hidtidige foredragsvirksomhed og kurser nu er lagt over i Selskabets regi, dels ved at man kan tegne et kombineret medlemskab af begge institutioner, det såkaldte Kombi-medlemskab.

Reaktionerne har været positive og har givet en reel fremgang for begge parter. Dermed er Museet nu 100% selvfinansierende, hvilket er et første skridt i retning af det mål, der er opstillet i vedtægterne. Museet ønsker at blive

en selvejende, fondstyret institution, "når økonomien og forholdene i øvrigt taler herfor", som det er formuleret.

Foreløbig er Museet så heldig at dele lokaler med Astrologisk Selskab og *Astrologisk Akademi*. Museet benytter de fælles lokaler som læsesal for biblioteket og har desuden et beskedent udstillingsareal. Selskabet afholder for sin del foredrag og temadage her, og Akademiet har hele sin undervisning her med fastmonterede AV-midler til gavn for alle (videokamera, pcprojektor, trådløst internet mv.)

En meget gunstig synergi er dermed opstået mellem de astrologiske institutioner, der har til huse i Astrologihuset på Østerbro i København. En synergi, som bl.a. lover godt for Museets videre udvikling. 🍏

Astrologien under Christian IV – 1.del

FAGHISTORIE
af Dag Brodin (Norge)

Dette temaet kom jeg opprinnelig inn på da jeg holdt et foredrag i Den Norske Astrologigorening 2/5 2001 under tittelen "Astrologens rolle før og nå", og det kan godt stå som undertittel på denne artikkelen, da astrologien som kunnskap er nært knyttet til objektet, dvs. hvordan den brukes. Ettersom jeg oppdaget at astrologiens glanstid i Danmark-Norge var nært knyttet til Christian IV og hans regjeringstid, har jeg valgt denne tittelen og også for å avgrense temaet noe.

Kilder

Først noen kilder jeg har sitert fra: Den utmerkede biografien av Benito Scocozza om Christian IV fra 1987. Lars Roar Langslets biografi som kom i 1997 blekner i forhold. Langslet legger vekt på kongen som "norgesvenn" (et anakronistisk uttrykk i denne sammenheng for å si det mildt). Sannheten var at Norge og hertugdømmene (Schlesvig og Holstein) nærmest var kongens private eiendom (arverike), mens selve Danmark styrte han sammen med adelen (riksrådet), og dette, kombinert med hans behov for kontanter til krigføring osv, var i hvert fall noe av bak-

Christian IV i 1611, på høyden av sin makt og før han blandet sine riker inn i flere uheldige kriger. Ifølge sitt fødselshoroskop skulle han bli en "middelhøy, kraftig og sund mand". Hans valgspåk var "Regna Firmat Pietas" (gudsfrykt styrker rikene), og han brukte i sannhet religionen til å undertrykke sine undersåtter.

grunnen for hans interesse for Norge. Vi kan kanskje si at det er Langslet sine projeksjoner når han også unnskylder kongens mer utsvevende og brutale sider, han blir nærmest fremstilt som en slags høyremann, de kongelige er "pene mennesker". I virkeligheten var kongens liv preget av en ekstrem dobbeltmoral, han satte helt andre moralske krav til sine undersåtter enn til seg selv! Om Tycho Brahe finnes det mye på nettet, men av vekslende kva-

litet, noe av det bedre er en artikkel av L Nielsen, cand.scient. i fysikk og astronomi, skrevet til 400 års jubileet for hans død 13 oktober 1601.

Andre kilder: Den norske almanakk 300 år (1944), Den danske almanakk 300 år (1986), gamle nummer av Stjernene, Dansk biografisk leksikon, Cap-pelens norgeshistorie osv.

Tycho Brahe (1546-1601)

Tycho Brahe, eller "han Tykje" som de kanskje ville sagt i Nordfjord, hvor han var lensherre. Portrett fra hans velmaktsdager på Hven i 1586. Stamtavlen var det ikke noe å si på.

Brahe er kjent som grunnleggeren av moderne astronomi, gjennom sine grundige og metodiske observasjoner. Han var den mest berømte danske i sin tid. Han var født inn i en innflytelsesrik adelslekt i det den gang danske Skåne, og når man ser på hans konflikt med Christian IV, må den sees i sammenheng med kongens bestrebelse for å minske adelens innflytelse og ikke pga. Brahes vitenskapelige virksomhet, selv om kongen med sitt ikke ubetydelige ego, godt kan tenkes å ha vært misunnelig på Brahes berømmelse.

Den unge Brahe begynte å studere jus og skulle bli diplomat,

men ble interessert i astronomi etter en solformørkelse, som inntraff som forutsagt den 21/8 1560. Han begynte da, 15 år gammel, å studere efemeridene, som på den tiden ikke var helt nøyaktige, noe Brahe noterte seg

ved Jupiter/Saturn konjunksjonen i august 1563. En slik konjunksjon var som kjent en av den tidens største astrologiske begivenheter. Brahe viet etter dette sitt liv til å forbedre tabellene og konstruerte dessuten bedre in-

strumenter, som kunne gi nøyaktigere observasjoner.

Brahe var også kjent som instrumentmaker. Han bygde en kjempemessig sekstant som han lot bygge for å forbedre den tidens efemerider. Sekstanten er her i bruk ved Stjerneborg, Brahes andre observatorium på Hven.

I 1570 kom Brahe tilbake til Danmark etter studier i Leipzig og andre steder. Han bygget en stor sekstant og allerede etter to år gjorde han en av sine mest kjente observasjoner; en Supernova i stjernebildet Cassiopeia -beskrevet i boken "De Nova Stella" (1574). Denne oppdagelsen bekreftet at universet ikke er uforanderlig, slik man trodde tidligere. Brahe var egentlig geosentriker, han kjente til Kopernicus, men mente at det ikke fantes tilstrekkelig bevis for heliosentrismen (en grei holdning siden vi i dag vet at sola heller ikke er sentrum i universet). Imidlertid ble Brahes observasjoner, spesielt av Mars, senere brukt av Kepler for å bevise planetenes baner rundt sola.

Fredrik II (Christian IV sin far) var nå klar over hvilken stor vitenskapsmann Danmark hadde, og forærte han øya Hven i Østersund, hvor et flott observatorium ble bygget (Uraniborg). Brahe ble også sikret store skatteinntekter til sine observasjoner ved å bli lensherre, bl.a. i Nordfjorden i Norge. Men kongen krevde også noe tilbake, og i 1574 måtte han nesten tvinges til å forelese ved Københavns universitet. Det er i disse forelesningene, som ble holdt på latin og utgitt av hans elever 25 år senere, han uttrykte at riktignok er mennesket påvirket av planetene, men

Fødselshoroskop for Christian IV, 11 April 1577 4:30 om ettermiddagen. Brahe var hoffastrolog for Fredrik II og databeregninger viser at Brahe har oppnådd stor nøyaktighet m.h.t. husspissene og planetenes posisjoner.

vi har i motsetning til dyrene også en fri vilje. Dette blir gjerne trukket frem av nåtidens astronomer som bevis for at Brahe ikke trodde på astrologien, noe det ikke finnes grunnlag for. Når Brahe kritiserte astrologene var det heller fordi de hadde for dårlige efemerider!

Brahe som astrolog

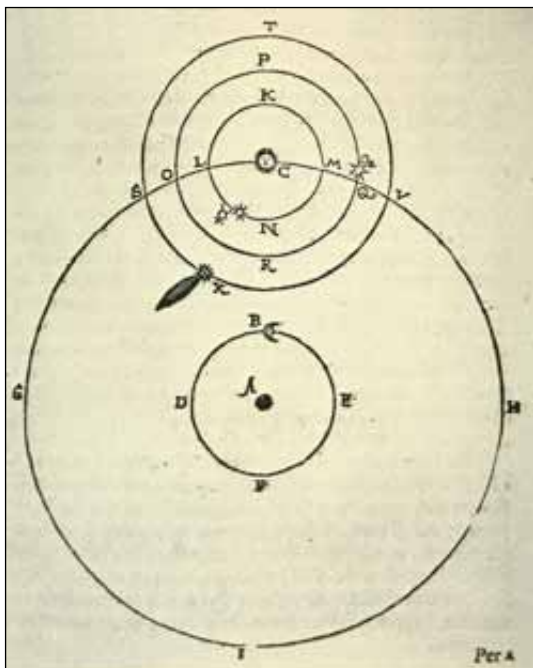
I april 1577 ble Brahe innkalt til hoffet for å stille Christian IV sitt horoskop, og hvis han hadde motforestillinger mot denne oppgaven, ville det være forståelig, men begrunnelsen ville neppe være at han ikke trodde på astrologi. Senere datahoroskop har vist at beregningene hans var veldig nøyaktige, og tolkningen var også treffende: Prinsen ville bli en middelshøy, velskapt, kraftig og sunn mann, med interesser i kunst og vitenskaper, oppnå betydelig rikdom og ære (ikke så vanskelig å forutse kanskje?). Videre ville han

foreta mange reiser. Men horoskopet viste også, og astrologen ikke har vært redd for å fortelle, at prinsen ikke burde blande seg i religiøse affærer (Mars i 9 hus?), at han ville være litt av en vellysting og dø i en alder av ca 56 år (kongen ble over 70 år) av sykdom som han hadde pådratt seg av "kvinner, mat og vin". En annen av kongens sønner som Brahe stilte horoskop for var Hans, skildret av Jens Bjørneboe i romanen "Hertug Hans", han var under Saturns innflytelse og døde i ung alder langt fra sitt hjemland som forutsagt.

Så hvordan var Brahe som astrolog? Pussig nok diskuteres dette i det siste nr. av "Illustrert Vitenskap" (Nr11/2004 s.76). Der nevnes at Brahe forutsa den tyrkiske sultanens Suleymans (han med broen i Mostar) snarlige død etter en måneformørkelse i 1566. Men sultanen døde et par måneder før selve formørkelsen, han var altså død da

prognosen kom, men det er feil å bruke dette som eksempel på Brahes manglende kvalifikasjoner som astrolog, tvert i mot kan man si, for i virkeligheten ble sultanens død hemmeligholdt for ikke å demoralisere den tyrkiske hæren som på den tiden var på offensiven i Europa og beleiret byen Szeged i Ungarn. Sultanens død ble i alle fall slutten på den offensiven og var en viktig politisk begivenhet på den tiden.

Som vi har nevnt er det innlysende at det er astronomer som har skrevet Brahes biografier og dermed kommer astrologien i et dårlig lys. Men det kan virke som om Brahe selv la mer vekt på sitt astronomiske arbeid, dvs. observasjoner av himmellegemene. Som astrologer vet vi også at å forutse noen sin død nesten er umulig. Brahe var ikke selvlært men studerte bl.a. under Levinus Battus, som var alkymist, tilhenger av Paracelsus og dessuten professor i medisin i Rostock. Han besøkte også i 1569 sin tids mest berømte astrolog, Cyprianus Leovitus, som ventet verdens undergang etter den neste store konjunksjonen i 1584, men vi vet at Brahe var svært skeptisk til astrologens mangel på instrumenter. I Prag skal Brahe ha beregnet visse uheldige dager i året som ifølge tradisjonen er Januar: 2,4,6,11,12,20. Februar:

Brahes modell av universet, eller "det Tychoniske system". Jorden er verdens midtpunkt, men planetene går i bane rundt solen.

11,17,18. Mars: 1,4,14,15. April: 10,17,18. Mai: 7,18. Juni.6. Juli:17,21. August: 20,21. September: 16,18. Oktober: 6. November: 6,18. Desember: 6,11,18.

Jeg har ikke funnet noen sammenheng mellom disse dagene og solens konjunksjon med fiksstjernerne, kanskje må man se på aspektene til disse? Kanskje kan leserne gi noen tips? Jeg antar datoene er etter den Julianske kalenderen. Det eneste mønsteret jeg ser er at i halvparten av årets måneder er den sjettede en uheldig dato.

Brahe i Prag

Etter kong Fredrik II sin død i 1588 mistet Brahe gradvis sin posisjon og sine inntekter, han tittet kanskje for mye i stjernekikkerten? han var også pålagt å passe Kullen fyr, noe han forsømte, og kirken i Roskilde, som

han hadde inntekter fra, vedlikeholdt han ikke. Dessuten klagde bøndene på Hven over at han påla dem for mye pliktarbeid, og det skulle sikkert mye til for at det skulle vekke oppsikt! At astronomen ikke var lett å samarbeide med vet vi også fra hans elev Kepler, som senere klaget over å måtte tåle daglige fornærmelser. Brahe hadde også inntekter av øresundtollen, og når vi vet at for denne tollens skyld gikk dansk kongene flere ganger i krig, forstår vi at den påtroppende kongen ikke kunne leve med Brahes inntekter og maktstilling. Brahe ble dypt fornærmet, forlot landet i protest og forfattet et klagedikt hvor han skriver "Danmark, hvad har jeg dig gjort, at bort så grumt du mig støder?"

Han dro etter hvert til Prag, hvor han fikk en stilling under Keiser Rudolf. Under tiden brev-

veksler han med Christian den IV som tilbyr astronomen å komme tilbake til Danmark på visse betingelser...."At såfremt Du tjene vil for en mathematico og gøre det, han bør gøre, da skal Du først underdanig tilbyde Din tjeneste og derom bede, såsom en tjener bør at gøre..."

Hoffet i Prag var kjent for sine esoteriske og vitenskapelige interesser, men kunne ikke på noen måte tilby samme økonomiske rammer som Brahe hadde hatt på Hven. Men Brahe ble likevel i Prag, og derigjennom ble hans arbeid videreført av eleven Kepler, selv om de ikke jobbet så lenge sammen. Brahe døde tragisk allerede i 1601, i følge en seiglivet tradisjon etter at urinblæren sprakk, fordi ingen fikk gå fra bordet før keiseren hadde reist seg. En undersøkelse fra Lunds universitet i 1996 avkræfter denne teorien. Brahes sarkofag i Prag ble åpnet i 1901 og hårprøver fra liket viser at han døde av kvikksølvforgiftning, og han kan ha blitt forgiftet, men antagelig var det medisin han selv hadde laget og tok mot forskjellige plager. Kvikksølv var jo også et metall alkymistene brukte mye, bl.a. for å lage gull.

Brahes elever

Brahe samlet en masse elever og hjelpere rundt seg på sitt Hven, og de fleste av disse ble i Danmark og videreførte noe av hans arbeid. Den mest kjente er kanskje en mann som het Christen Sørensen LONGOMONTANUS som ble den første professor i astronomi i København og skrev boken "Astronomica Danica" i 1622 og er dessuten kjent for å ha konstruert observatoriet rundetårn i København basert på

Observatoriet Uranienborg på Hven, grunnstenen ble lagt 8 August 1576 ved soloppgang etter astrologiske prinsipper iflg. Brahe-eksperten Sven Svensson. Etter Brahes eksil i Prag ble observatoriet angivelig revet, i så fall en ren hevnakt fra kongens side.

Brahes Uranienborg.

Cort Aslaksen fra Bergen var også elev av Brahe på Hven, eller Cunradus Aslacus Bergensis som han het på Latin. Vi kan benytte anledningen til å utrope han til den første norske astrolog (?) Han ble senere professor pedagogicus i København og underviste i bl.a. gresk og latin. Hans hovedverk var "De natura cæli triplicis" 1597, tilegnet Tycho Brahe. Aslaksen kom senere i opposisjon til de konservative lutheranerne.

Peder Jakobsen Flemløs var en annen elev som utgav boka "En Elementisk og jordisk Astrologia om luftens forendring" i 1591 på Hven. Brahe-forskeren John Christianson ved Luther College, Iowa, hevder at det er mesteren selv som står bak denne boken, men av forskjellige grunner er den blitt utgitt under elevens navn. Flemløs ble samtidig kalt til Akershus som livlege for hervedsmannen, Axel Gyldenstjerne, noe som viser hvor nøye den astrologiske og den medisinske viten stod i forbindelse med

hverandre på den tiden. Men det er vel begrenset, hvor mye vi ville få ut av den tidens litteratur, mye av det var hentet fra bondepraktikaen og omhandler merkedager, værmerker etc.

Lignende innhold har den første egentlige norske astrologiboken "Calendarium Perpetuum" fra året etter (1592) av Oslo-kanniken Claus Berg. Berg ble kannik ved Oslo domkirke 27.11 1577 (NRR), kannik sst 19.6 1578, 9.12 1581 (NRR).

Sophie Brahe, "min kloge lille søster" som Tycho kaller henne, er en som videreførte den rent astrologiske tradisjonen etter ham (se nyhedsbrev SOPHIE fra Astrologisk museum nr. 3, 2003). Hun skal ha hjulpet broren med å stille horoskoper og etter at han forlot Danmark, reiste hun mye rundt og stilte horoskoper for adelige og høytstående personer.

Selv om Brahe flyttet frivillig fra Danmark og sikkert var en vanskelig person, så skulle dette bare bli begynnelsen på Christian den fjerdes lange regjeringstid,

hvor han var solkongen alle skulle kretse rundt. Det blir feil å fremstille han som en rennesansefyrste som støttet kunst og vitenskap, denne betegnelsen kan med mer rett brukes om kongens far, Fredrik II. Det ble aldri senere noe vitenskapelig miljø ved Christian IVs hoff, der åndslivet var preget av religiøs undertrykking og intoleranse, noe vi skal se mer på i neste del. 🍏

(fortsættes i neste nr.)

Bogmarkedet

– i det nye årtusinde

FAGLITTERATUR

af Claus Houlberg

Siden årtusindeskiftet er produktionen af astrologiske bøger faldet drastisk (se ill.). Samtidig er det også som om markedet er gået dødt med færre og færre mennesker, der køber disse bøger. Boghandlere og de små specialboghandler kan næsten ikke komme af med astrologiske bøger.

Nedgangen vil givetvis skyldes flere årsager. En af dem er den generelle nedgang for alle trykte medier plus en vækst af elektroniske medier. Det store problem for forlagene er i denne situation, hvordan de skal tjene penge på udgivelserne. Derfor er der ingen af de store forlag, der længere tør satse på astrologien. Dette marked er helt overladt til de små forlag med *print-on-demand* og oplag på 100 eller måske 200 eksemplarer.

Hvis man nærkigger bibliografien over danske astrologiske udgivelser hos Astrologisk Museum, så er der ikke udgivet en astrologisk bog af de store forlag siden Christian Borups *Astrologi for nysgerrige* fra forlaget Aschehoug i 2003. Den var en enlig svale sammen med en astrologisk roman af Kristian Ditlev Jensen på Gyldendal i 2010 og en

selverkendelsesbog fra Caroline Myss på Borgens Forlag i 2007. Det var dét. Hvis vi skal finde flere astrologiske udgivelser fra de større forlag, så skal vi tilbage til årene før år 2000. Det er nærmest som om der blev slukket for vandet, da vi trådte ind i det nye årtusinde.

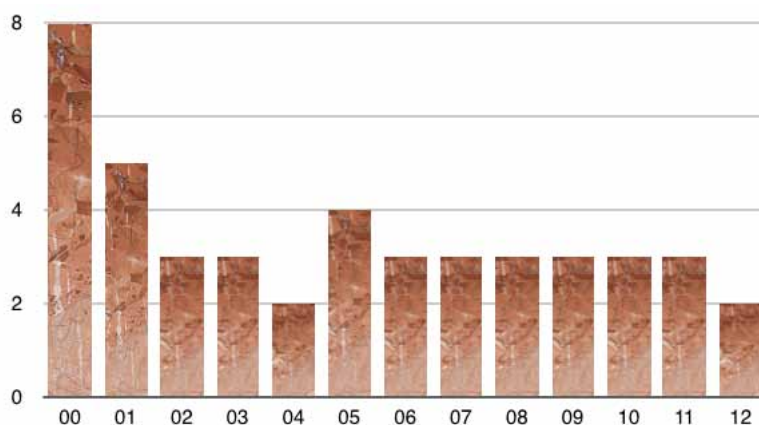
Hvorfor bogmangel ?

Den samme tendens kan mærkes på de astrologiske skoler. Her vil man ofte høre, at astrologien er i krise. Imidlertid er der andre tendenser, hvis man kigger lidt under overfladen. Det vil eksempelvis være tydeligt, at den esoteriske eller spirituelle astrologi er i vækst i samme periode. Udgivelser fra små forlag som *Alcyone*, *Galaxen* og *Haristios* udkommer løbende i den-

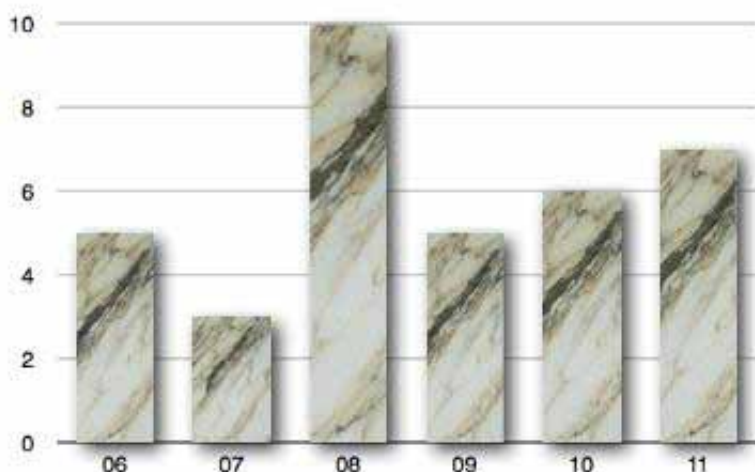
ne periode. Siden 1987 har vi haft lydbånd med astrologi, og derefter cd'er.

Når vi kommer til 2006 begynder videofilmene at komme ind i billedet (se ill. næste side). Karakteristisk for dette nye medie er, at det ligesom bogudgivelserne fra de små forlag fremviser en anden astrologi, end vi så i tiden før år 2000.

Det er som om, at der er indtrådt en mættelse på *fast-food*, kunne man lidt provokerende sige. Forstået på den måde, at det ikke længere er oversættelser af udenlandske værker, vi ser. Ligeledes er det heller ikke populærastrologiske værker om de tolv stjernetegn, der udgives. I langt højere grad er det danske astrologer, der fortæller om deres egne erfaringer med at prak-

Antal trykte astrologiske bogtitler i Danmark i årene 2000-12

Udgivelse af videofilm om astrologi 2006-11

tisere faget. Bøgerne er generelt på højt niveau og kræver ofte, at læseren har forudviden om emnet. Vi står altså overfor en produktion af *slow-food*, kunne man sige, skabt af danske astrologer.

Man skal tilbage til 2001 for at finde oversættelse af en udenlandsk bog. Det er Stephen Forrests udmærkede *Den Indre Stjernehimmel*. Ud over ovenfor nævnte bog af Caroline Myss, er denne den eneste udenlandske forfatter, man vil træffe på i det nye årtusinde.

Ny situation

Man kan roligt konstatere, at vi står i en ny situation herhjemme. Den mest produktive astrologiske forfatter i nyere tid er Holger Stavnsbjerg. Faktisk står han til at være den mest produktive astrologiske forfatter på dansk jord overhovedet. Hans særkende er imidlertid, at han næsten udelukkende skriver om esoterisk astrologi.

Man kan sige, at han viderefører en tradition i dansk astrologi i nyere tid, hvor pioneren var Ove Rosmon i midten af 1920'erne,

og hvor også han skrev om esoterisk astrologi.

På videofronten er det Claus Houlberg, der har produceret de fleste titler. Også han beskæftiger sig gerne med esoterisk astrologi, så hvis man skulle tage pejling kun af udgivelserne, så er dansk astrologi ved at udvikle sig i en esoterisk retning. Ikke alle astrologer vil måske være enige i denne vurdering, endside være en del af denne esoteriske bølge, men en stigende tendens synes at være mærkbar her.

Ser man på de astrologiske skoler her efter årtusindskiftet, så er der tre større, dvs. diplom-

givende, skoler. Dels Holger Stavnsbjergs *Den astrologiske Skole*, dels Claus Houlbergs *Astrologisk Akademi* og endelig Lilian Jensens *IC Institut*. Kun den sidste skole afstår fra at undervise i en eller anden form for esoterisk astrologi. På den front ses altså også en voksende esoterisk tendens. Da skolerne uddanner de fremtidige astrologer, er der derfor ingen grund til at antage, at den esoteriske bølge vil lægge sig foreløbig.

Når denne tendens fortsætter vil det betyde en helt ny bogproduktion med nye lærebøger til skolerne og demed en fornyet interesse for astrologi. Vel at mærke en astrologi, der kan møde ADHD børn, særligt sensitive mennesker og åndeligt søgende. Om denne fremvækst vil betyde bedre tider for forlagene og de trykte bøger er uvist.

Elektroniske bøger

Den 3. april 2010 skete en mindre revolution i IT-verdenen. Det var den dato, hvor Apple introducerede iPad, tablet-computeren. Den blev lanceret som en mellemting mellem en bærbar computer og en smartphone,

Smartphone, minitab og tablet er de nye platforme for udgivelse.

men findes nu i mange størrelser og fabrikater og havde en vigtig effekt: iPad'en gjorde med ét slag eBogen til et realistisk, billigt og fremkommeligt medie. Tillige med magasiner og aviser i elektronisk form. Det er måske vanskeligt at forestille sig i dag, men hele dette nye marked er reelt kun tre år gammelt nu.

Dermed er bolden givet op til helt nye udgivelser om astrologi. De digitale tidsskrifter har været kendt siden 2001, hvor det første af slagsen så dagens lys. Det var 'Månedsbrevet Astrologi', der blev udgivet af den daværende Astrologforening som et elektronisk supplement til medlemsbladet 'Astrologen'. Elektronisk er

der flere muligheder, men det foretrukne format er PDF, dvs. Portable Document Format, der bevarer skrifttyper og billeder helt som i originalen. Megen af den nye litteratur vil sandsynligvis udkomme som e-bøger, således at vi på denne måde må imødesee et voksende elektronisk marked.

Museet har allerede skabt den første oversigt over udgivelserne op til nu (se ill.). Det er tydeligt, at der gik et par år, før astrologerne greb det nye bogmedium. Til dato publiceres mest genudgivelser af ældre bøger eller blot et digitalt supplement til allerede trykte bøger. Imidlertid må man forudse, at der over de kom-

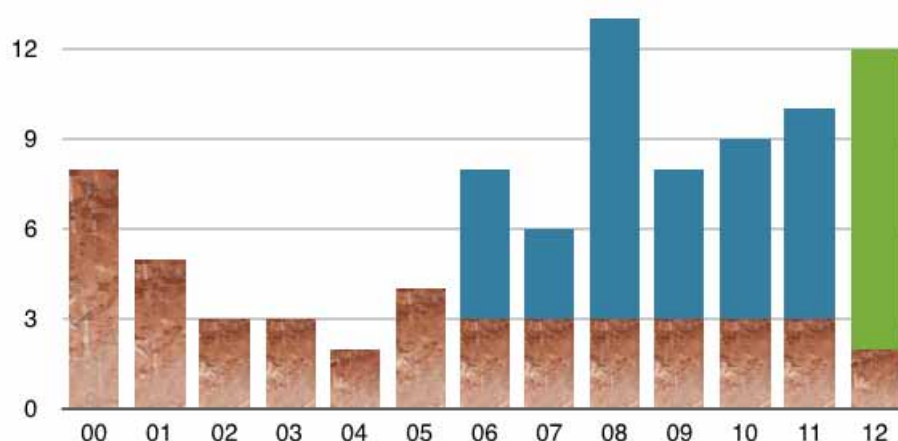
mende par år vil udkomme flere og flere astrologiske værker, der alene findes elektronisk.

Den videre udvikling

Dette må ses sammen med udviklingen inden for lyd og video, hvor 'skiverne', dvs cd og dvd, er ved at dø som medium. *Forlaget Haristios* går eksempelvis i løbet af 2013 helt over til at *stream* sine astrologiske film, dvs. de ligger online på nettet og kan hentes på egen computer, tablet eller smartphone når som helst og hvor som helst, helt uafhængt af, hvilket apparat eller hvilket system, man benytter sig af.

Man kan sige, at denne udvikling allerede er begyndt, og at

Forfatter	Titel	Bibl. data
Jensen, Karl Aage	Astrologiens univers (ebog)	2013 København, Galaxen
Forfatter	Titel	Bibl. data
Borup, Christian	Astrologiske hustabeller og alderspunkttabeller (Koch)	2012 København, Zoluna (cpr. 1982)
Borup, Christian	Nødvendige tabeller	2012 København, Zoluna (cpr. 1982)
Borup, Christian	Kündig tabeller	2012 København, eBook
Borup, Christian	Ephemerider 2000-30	2012 København, eBook
Christensen, Irene	Astrologisk menneskekundskab	2012 København, Stjernerne (cpr. 1974)
Christensen, Irene	Korrektion af fødselstidspunktet	2012 København, Stjernerne (cpr. 1982)
Stavnsbjerg, Holger	Indvielsens astrologi	2012 København, Alcyone
Stavnsbjerg, Holger	Det progressive horoskop	2012 København, Alcyone (cpr. 2010)
Stavnsbjerg, Holger	Jesus horoskop og Kristendommens astrologi	2012 København, Alcyone(cpr. 2008)

De røde trykte bøger suppleret med de blå videofilm og de grønne eBøger

den totalt vender det pessimistiske billede til et positivt fremtids-syn for astrologien. Lægger man alle de astrologiske udgivelser sammen, ses det tydeligt, at det absolutte nulpunkt på kurven blev nået allerede i 2004 med blot to udgivelser. Lige siden har der været konstant fremgang. Der er ingen videofilm fra 2012, og dvd-mediet synes døende.

Når der stadig eksisterer tale om astrologiens krise og nedgangstid, så er den synligt baseret på forældede oplysninger samt en tyrkertro på, at det kun er trykte udgivelser, der tegner udviklingen. Tværtimod har der været konstant fremgang for astrologiske udgivelser den seneste halve snes år, blot har denne fremgang gået ad andre kanaler og valgt sig andre medier end før.

Tilgængelighed

Den udvikling, der er ved at tage fart her, giver helt nye muligheder for tilgængelighed af astrologisk viden og for videnformidlingen. Bl.a. begunstiges netbutikkerne, hvor man jo kan

købe ind hvor som helst, frem for de fysiske butikker, hvor man er afhængig af at bo i nærheden af en specialbutik, der fører astrologisk litteratur eller videofilm. Over hele landet kan der nu studeres astrologi og hentes astrologisk viden ned fra nettet, og det kan ske når som helst man har brug for den.

Dermed stilles der helt nye krav til Astrologisk Museums formidling og tilgængelighed. Dels med hensyn til et mere tidsvarende udstyr til at opbevare, distribuere og fremvise samlingernes indhold. Dels om større tilgængelighed via nettet, således at man bekvemt hjemmefra kan overskue, hvad museet har af effekter, tidsskriftartikler, bøger og digitale formater.

På denne måde ved man på forhånd, hvad man skal gå efter, når man ankommer til læsesalen i åbningstiden (bemærk, der er *intet* udlån). Som nævnt i en anden artikel i dette nummer, så er disse muligheder ikke science-fiction, men en situation, Museet allerede vil kunne tackle inden udløbet af 2013. 🍏

Nyhedsbrevet Sophie udgives løbende og efter behov af Astrologisk Museum. Tidligere numre kan findes på museets hjemmeside <http://pub.asmu.dk> Museets bestyrelse udgør redaktionen, og ansv. red er Claus Houlberg Artikler udtrykker forfatterens synspunkter og ikke nødvendigvis museets.